

ریز پهنه بندی زمین لغزش با استفاده از تکنیک دیمتل و AHP فازی (مطالعه موردی: بخش دهدز استان خوزستان)^۱

نسرین آتش افروز^{۱*}، مسعود صفایی پور^۲

۱. کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز، کارشناس تقسیمات کشوری استان خوزستان، اهواز، ایران

۲. استاد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۰۹

چکیده

زمین لغزش همواره به عنوان تهدیدی جدی برای سکونتگاه‌های انسانی مطرح است. در مواجهه با چنین سوانحی در لحظه وقوع، کار چندانی نمی‌توان انجام داد، در حالی که اثرات آن را با برنامه ریزی و در راستا کاهش تلفات و خسارت‌های احتمالی از قبل می‌توان خنثی نمود. پژوهش حاضر با هدف نگاه سیستمی به مخاطرات طبیعی از جمله زمین لغزش به دنبال ترسیم برنامه‌ای علمی و دقیق برای آمادگی و برنامه‌ریزی پیش از بحران بر مبنای به کارگیری سیستم اطلاعات مکانی و مدل‌های تصمیم‌گیری چند معیاره در راستای پهنه بندی خطرپذیری زمین لغزش و تعیین جهت توسعه سکونتگاهی قابل پیش‌بینی می‌باشد. پژوهش حاضر ۱۵ معیار مؤثر در خطرپذیری زمین لغزش استخراج گردید. و با استفاده از نتایج حاصل از ارزیابی دو مدل دیمتل و فرآیند تحلیل سلسله مراتبی فازی نشان داد که مدل دیمتل منطبق با اصول و قوانین ریاضی بوده و از قطعیت بیش‌تری برخوردار بوده است. در حالی که فرآیند تحلیل سلسله مراتبی تنها منطبق با دانش و نوع امتیاز کارشناسان بوده است. در پهنه بندی خطرپذیری با مدل دیمتل، پهنه‌های با خطرپذیری کم با ۳۷/۱٪ (۱۹۰،۳۹ کیلومتر مربع) از کل مساحت ۵۱۳،۱۲ کیلومتر مربع، بیش‌ترین مساحت را دارا می‌باشد. همچنین پهنه‌های با خطرپذیری بسیار زیاد با ۲/۳۲٪ (۱۱،۸۹ کیلومتر مربع)، و در پهنه بندی خطرپذیری با سیستم تحلیل سلسله مراتب فازی، پهنه با خطرپذیری بسیار کم، ۳/۵۳٪ (۱۸۷/۴۳ کیلومتر مربع) و هم‌چنین پهنه با خطرپذیری بسیار زیاد ۱۱/۲٪ (۵۷،۶ کیلومتر مربع) رتبه بندی شد.

کلید واژه‌ها: زمین لغزش، خطرپذیری، مدل DMATEL، فرآیند تحلیل سلسله مراتبی فازی، بخش دهدز، استان خوزستان.

^۱ این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد تحت عنوان ریز پهنه بندی زمین لغزش بخش دهدز استان خوزستان به راهنمایی نگارنده دوم رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز است.

* نویسنده مسئول: h.nasrin.atashafrooz67@gmail.com

ارجاع به این مقاله: آتش افروز، نسرین؛ صفایی پور، مسعود. (۱۴۰۰). ریز پهنه بندی زمین لغزش با استفاده از تکنیک دیمتل و AHP فازی (مطالعه موردی: بخش دهدز استان خوزستان). فصلنامه مطالعات توسعه پایدار شهری و منطقه‌ای، ۲(۲)، ۶۱-۸۱.